

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

לו.

עין משפט
נר מצוה

לדידי אמר לי עכו"ם דמיך זכנה מהימן. דמלמסקי אדעתיה למיטען הכי הי"ג הוה מזי למיטען אנא זכינתה מיך ואלמתי שני חזקה דמהימן הלכך מהו לו לשקר וקוטעת קלמרי: **מי איכא מידי דאילו אמר עכו"ם לא מהימן כו'.** השתא נמי חזקה שאין עמה טענה היא דלפי' אם טעננו אמת היא דלמיר ליה עכו"ם דמישראל זכנה הלא אין בדבריו של עכו"ם כלום שלא שטר: **קמאי דידי.** כלומר זכנה יודע צדירות היינו חזקה שיש עמה טענה: **האי מאן דנקיע כו'.** כבר פרישית לה לעיל [ג:] **האי מאן דחזיק מגודא דערווי וזכר לא הוי חזקה.** חיות השדה שצדאות ואוכלות הזרעים שצקנות השדה ויש שעושי קירות וגודרין מעט ומניחין קרקע חוץ לקרקע השדה הסמוכות ליער ומשליכים שם זרע ומה שזומח צדאות החיות ואוכלות אותו ואינן נכנסות צדעה עכשיו ואם זכא אדם והחזיק צדאותו הקרקע חוץ לגדר אינה חזקה דיכול לומר דכיון דכל מה דזרע צדעהו קרקע ערודי אכלי ליה לא חיכפת ליה למחות דלא חזיק כדמחזקי אינשי לפיכך לא הויא חזקה: **אכלה עולה.** אחת מן השלש שנים הויא שנת עולה אינה חזקה דלא חיכפת ליה לזעול השדה שנת עולה ולכן לא מיחה וכ"ש אם שלשמן שני עולה. עולה וכלאים אכילתן צאיסור

הפירות, מהימן. ושקין ליה זכנה חזקה כדלעיל [ג:] **האי מאן דחזיק מגודא דערווי וזכר לא הוי חזקה.** חיות השדה שצדאות ואוכלות הזרעים שצקנות השדה ויש שעושי קירות וגודרין מעט ומניחין קרקע חוץ לקרקע השדה הסמוכות ליער ומשליכים שם זרע ומה שזומח צדאות החיות ואוכלות אותו ואינן נכנסות צדעה עכשיו ואם זכא אדם והחזיק צדאותו הקרקע חוץ לגדר אינה חזקה דיכול לומר דכיון דכל מה דזרע צדעהו קרקע ערודי אכלי ליה לא חיכפת ליה למחות דלא חזיק כדמחזקי אינשי לפיכך לא הויא חזקה: **אכלה עולה.** אחת מן השלש שנים הויא שנת עולה אינה חזקה דלא חיכפת ליה לזעול השדה שנת עולה ולכן לא מיחה וכ"ש אם שלשמן שני עולה. עולה וכלאים אכילתן צאיסור

גליון הש"ס

גברא עיו דבספורי לרועת עיין ב"ק דף עט ע"ב מוס' ד"ה א"ן:

הגהות הב"ח

(א) נב' דלילי אמר עכו"ם לא מהימן: (ב) שם מהימן מ"ט לא חזקה: (ג) שם ואמר רב יהודה אכלה עולה שביעית וכלאים אינה חזקה:

הגהות הגר"א

[א] ר"ש פ"ד ד"ה ומשני. אכל ע"כ. ש"פ כ"י ע"ב ז"ה פ"ד ק"ה. ורמב"ם ע"כ. ור"י פ"ד ק"ה כמנ"כ ע"כ. ורמב"ם נדר (ע"פ) ר"י ע"כ ע"כ פ"ד ק"ה:

מוסף רש"י

מגלא ותובליא. ג' גודי מריס. תנגל לגודי ותובליא חבל פולחן דקל מרוב גבסו, וי"מ חובליא כל לקבל פירות (דק"ל ג'). ואמר. כענינה איזיל אגודרה דקלא דלפניא. כלומר אלקיע פירות, מהימן. ושקין ליה זכנה חזקה כדלעיל [ג:] **האי מאן דחזיק מגודא דערווי וזכר לא הוי חזקה.** חיות השדה שצדאות ואוכלות הזרעים שצקנות השדה ויש שעושי קירות וגודרין מעט ומניחין קרקע חוץ לקרקע השדה הסמוכות ליער ומשליכים שם זרע ומה שזומח צדאות החיות ואוכלות אותו ואינן נכנסות צדעה עכשיו ואם זכא אדם והחזיק צדאותו הקרקע חוץ לגדר אינה חזקה דיכול לומר דכיון דכל מה דזרע צדעהו קרקע ערודי אכלי ליה לא חיכפת ליה למחות דלא חזיק כדמחזקי אינשי לפיכך לא הויא חזקה: **אכלה עולה.** אחת מן השלש שנים הויא שנת עולה אינה חזקה דלא חיכפת ליה לזעול השדה שנת עולה ולכן לא מיחה וכ"ש אם שלשמן שני עולה. עולה וכלאים אכילתן צאיסור

לדידי אמר לי עכו"ם דמיך זכנה מהימן. דמלמסקי אדעתיה למיטען הכי הי"ג הוה מזי למיטען אנא זכינתה מיך ואלמתי שני חזקה דמהימן הלכך מהו לו לשקר וקוטעת קלמרי: **מי איכא מידי דאילו אמר עכו"ם לא מהימן כו'.** השתא נמי חזקה שאין עמה טענה היא דלפי' אם טעננו אמת היא דלמיר ליה עכו"ם דמישראל זכנה הלא אין בדבריו של עכו"ם כלום שלא שטר: **קמאי דידי.** כלומר זכנה יודע צדירות היינו חזקה שיש עמה טענה: **האי מאן דנקיע כו'.** כבר פרישית לה לעיל [ג:] **האי מאן דחזיק מגודא דערווי וזכר לא הוי חזקה.** חיות השדה שצדאות ואוכלות הזרעים שצקנות השדה ויש שעושי קירות וגודרין מעט ומניחין קרקע חוץ לקרקע השדה הסמוכות ליער ומשליכים שם זרע ומה שזומח צדאות החיות ואוכלות אותו ואינן נכנסות צדעה עכשיו ואם זכא אדם והחזיק צדאותו הקרקע חוץ לגדר אינה חזקה דיכול לומר דכיון דכל מה דזרע צדעהו קרקע ערודי אכלי ליה לא חיכפת ליה למחות דלא חזיק כדמחזקי אינשי לפיכך לא הויא חזקה: **אכלה עולה.** אחת מן השלש שנים הויא שנת עולה אינה חזקה דלא חיכפת ליה לזעול השדה שנת עולה ולכן לא מיחה וכ"ש אם שלשמן שני עולה. עולה וכלאים אכילתן צאיסור

הבי גרים ר"ח אכלה ערה שביעית ובלאים הויא חזקה. וכן נראה לר"י עיקר ואיירי כשאלה זמורות^א וכן מוכח צהאשה שנפלו (כמוצות דף פ.) דמנן המוציא הולאות על נכסי אשתו הוציא הרבה ואכל קימעא קימעא ואכל הרבה מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל ואמר צגמרא עזד רב יהודה עובדא צבצילי זמורות ורב יהודה לטעמיה דלמיר רב יהודה אכלה ערלה שביעית וכלאים הויא חזקה (ה) ואין לומר דלעולם גרם הכא אינה חזקה והסת' כשאלה זמורות והכא כשאלה פירות שהן אסורים ולכן לא הויא חזקה שלא אכל כדכך האוכלים דאם כן הוה ליה לאימויה ההיא דהסת' נמי הכא דאיירי צדיני חזקה הוציא דהכא משמע דזמורות ועלי כלאים שרו ומ"ש מהא דלמירין צפרק כל שעה (פסחים דף כו:) תנור שהסיקוהו צקליפי ערלה או צקסין של כלאי הכרס חדש יומן מכלל דאסורי ואמירין נמי התם (דף כה.) כלאי הכרס עיקרן נאכרי וינייהו לא קשה דאיכא למימר דעיקרן נאכרי משום דתמידי (דברים כב) הוצר וי"ל דהסת' איירי צרועה מעיקרן שזמורה הוצרעיס עם נגיעות הכרס שגדלו הזמורות צאיסור אכל הכא איירי זמורות שהיו כבר גדולים קודם שזרעו כלאים שאותן אינן נאכרים אלא כשהוסיפו מאתמול^ב כדאמר צפרק כל שעה (שם דף כה.) וצפרק כל הצער (תולין דף קטנ.) זרוע וזבא הוסיפו מאתמול אין לא הוסיפו מאתמול לא ומיירי הכא שזמורות לא הוסיפו מאתמול והפירות הוסיפו ולכן לא הויא חזקה אלא זמורות ואין זה דומק דכתיב הוי אורחא דמילתא שקודם מוסיפין הפירות מאתמול מן הזמורות לפי שהזמורות כבר היו גדולות קודם זריעת כלאים: **נרה**

לדידי אמר לי עכו"ם דמיך זכנה מהימן. דמלמסקי אדעתיה למיטען הכי הי"ג הוה מזי למיטען אנא זכינתה מיך ואלמתי שני חזקה דמהימן הלכך מהו לו לשקר וקוטעת קלמרי: **מי איכא מידי דאילו אמר עכו"ם לא מהימן כו'.** השתא נמי חזקה שאין עמה טענה היא דלפי' אם טעננו אמת היא דלמיר ליה עכו"ם דמישראל זכנה הלא אין בדבריו של עכו"ם כלום שלא שטר: **קמאי דידי.** כלומר זכנה יודע צדירות היינו חזקה שיש עמה טענה: **האי מאן דנקיע כו'.** כבר פרישית לה לעיל [ג:] **האי מאן דחזיק מגודא דערווי וזכר לא הוי חזקה.** חיות השדה שצדאות ואוכלות הזרעים שצקנות השדה ויש שעושי קירות וגודרין מעט ומניחין קרקע חוץ לקרקע השדה הסמוכות ליער ומשליכים שם זרע ומה שזומח צדאות החיות ואוכלות אותו ואינן נכנסות צדעה עכשיו ואם זכא אדם והחזיק צדאותו הקרקע חוץ לגדר אינה חזקה דיכול לומר דכיון דכל מה דזרע צדעהו קרקע ערודי אכלי ליה לא חיכפת ליה למחות דלא חזיק כדמחזקי אינשי לפיכך לא הויא חזקה: **אכלה עולה.** אחת מן השלש שנים הויא שנת עולה אינה חזקה דלא חיכפת ליה לזעול השדה שנת עולה ולכן לא מיחה וכ"ש אם שלשמן שני עולה. עולה וכלאים אכילתן צאיסור

רבינו גרשום (המשך)
אכלי ליה זכנה חזקה כדלעיל [ג:] **האי מאן דחזיק מגודא דערווי וזכר לא הוי חזקה.** חיות השדה שצדאות ואוכלות הזרעים שצקנות השדה ויש שעושי קירות וגודרין מעט ומניחין קרקע חוץ לקרקע השדה הסמוכות ליער ומשליכים שם זרע ומה שזומח צדאות החיות ואוכלות אותו ואינן נכנסות צדעה עכשיו ואם זכא אדם והחזיק צדאותו הקרקע חוץ לגדר אינה חזקה דיכול לומר דכיון דכל מה דזרע צדעהו קרקע ערודי אכלי ליה לא חיכפת ליה למחות דלא חזיק כדמחזקי אינשי לפיכך לא הויא חזקה: **אכלה עולה.** אחת מן השלש שנים הויא שנת עולה אינה חזקה דלא חיכפת ליה לזעול השדה שנת עולה ולכן לא מיחה וכ"ש אם שלשמן שני עולה. עולה וכלאים אכילתן צאיסור

מנאל פירש תפמיחא שדה שלא חרש אותה אלא הוגשמה ונשצה הרוח ורחה השמש ונתצקעה כגון^א פתחי מרישה זרע צה כגון זה אינה חזקה: **אפיך כורא.** זרע כור: **ועייל כורא.** וליקט צו כור והכניס לצימו דכיון דליכא הרווחה לא הוי חזקה דלא חשש זה למחות: **לא מחזיקין צן.** אם החזיק אחד מהן צדומינו אינה חזקה וצריך להוסיף שצטרפו דמתמת יראתן לא מימו צהן: **ולא מחזיקין צבו.** וימלאום מחזיקים וגם למחות אינן חוששים לפי צצורע עתו אלא שם שיראו. וי"מ לפי שעסקין צצרי צבור אין יודעין מי אחת בשלתן ולא נהירא: **הגודרות אין להן חזקה.** גודרות אלו הן צדרי המהלך צדרכים וצשווקים שיקול לומר לעולם נכנס או נכנסה הכנסתו לצינת החזקה ואלו אינה חזקה ואין יכול לומר לקוח הוא צדרי ועשדים המהלכים שכל מקום וזמן עישו חזקה: **ומשני הא דלמיר ר"ל אין להן חזקה ה"מ לאלתר שהמחזיק צהן צבימו אין יכול לטעון לקוח הוא צדי צלא עדים וצלא ראה כשאר מטלטלין שאין יכולין להלך ואין עשין להשאיל ולהשכיר דנאמן צהן לומר לקוח הוא [צדין] הואיל וישנו צבימו דצשאר מטלטלין הוי חזקה לאלתר דהמחזיק צהן יכול לטעון שלי הוא שלקחתי אצל יש [או] להן לעצדים ולגודרות חזקה לאחר ג' שנים שהיה לו לזה המעורר למחות ולא מיחה: **אמר רבא.** עבד כעני קטן המוטל צעריקה: **יש לו חזקה לאלתר.** אם החזיק צו אחד ואמר לקוח הוא צדי המחזיק הואיל ואין יכול להלך ולא דמי לגודרות וגם עשוי להשאיל ולהשכיר: **פשיטא.** דודאי מעמנו לא **דעייילא אימיה.** דעבד צבית אותו המחזיק דתיר: **אימיה עיילתיה.** ושכנתיה שם דהשתא עשו גודרות: **יש עיזי דצשאר חושלא.** שעורים קלופים שנכנסו צדרי [ורלאן] אותה תצוה העשוחה שם לשמש וקיימת לן [צ"ק טו:] שן מועדת היא לעולם ובי הויא צצשאר הנזק נוק שלם משלתו ונירו לכה שני (השע"ג): **רבי שמעאל סבר ניר לא הוי חזקה.** אלא גמר פירי הלכך צריך ג' מדשאר צצשארונה צצכהי גל צכרי כל צכרי וי"מ צדשעיס צדענין לרופין: **ורבי עקיבא סבר ניר הוי חזקה.** הלכך צמדא אדם כתיב לטעון ניר: **אפי' קלופות:** דמסירי לרועה. ויש להן שמירה משום הכי כשהן ברשות של זה להן חזקה דליכא למימר דמאוריני בנינו: צפריא ופניא. דאזיל לחייריהו לרועה והדרי לבייתיהו בלא שמירה וכוין הוא דלית להן חזקה דאיכא למימר דמאוריני בנינו: אזיל התם ואחזיק בהו. ומשני בנהרדעא שאני משום דשכחיו טיייעי כלומר גביים שימעתלים לא שביק לגודרותיהו למיול**

(א) אולי צ"ל והא דלא קמי בהמה שני עניים משום דדוקא גבי נודרות צדמה דקא וכו' וכו' (ב) צ"ל ל"ג דלית ליה אומר וקמ"ל אימא לא משום צכרי כו'.